

Zajištění závazku

Obdobně jako § 28 odst. 3 ZKV (zákon č. [328/1991](#) Sb.) insolvenční zákon stanoví v § 167 odst. 1 a § 299 odst. 1 pravidlo uspokojit zajištěné věřitele podle pořadí, v jakém vznikl právní důvod zajištění, tedy v pořadí dle doby vzniku zástavního práva nebo doby vzniku zajištění. I v insolvenčním řízení je tedy povinností (insolvenčního) správce při rozdělování výtěžku zpeněžení a (insolvenčního) soudu při udělování souhlasu (insolvenčnímu) správci s vydáním výtěžku zpeněžení zajištěným věřitelům vycházet ze skutečného pořadí doby „vzniku“ zajištění (k tomu usnesení Nejvyššího soudu sen. zn. 29 NSČR 7/2014), a ani zde (podobně jako v poměrech zákona o konkursu a vyrovnání) z téže příčiny nemohou vést zajištění věřitelé spor o pořadí, v jakém jim vznikl právní nárok na vydání výtěžku zpeněžení věci, práva, pohledávky nebo jiné majetkové hodnoty, jimiž byla jejich pohledávka zajištěna. Zajištění věřitelé se v případě nesouhlasu s rozdělením výtěžku zpeněžení předmětu zajištění mohou bránit toliko formou opravných prostředků proti usnesení insolvenčního soudu o udělení souhlasu dle § 298 odst. 2 insolvenčního zákona.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 Cdo 2011/2014, ze dne 28.4.2016)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce Československé obchodní banky, a. s., se sídlem v P., proti žalovanému Ing. Robertu Benešovi, se sídlem v P., jako insolvenčnímu správci dlužníka V. L., za účasti Krajského státního zastupitelství v Ostravě a dále za účasti CZ CREDIT REAL, k. s., se sídlem v R., zastoupeného Mgr. P.B., advokátem, se sídlem v P., jako vedlejšího účastníka řízení na straně žalovaného, o určení pořadí pohledávky, vedené u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 39 Cm 9/2009, jako incidenční spor v insolvenční věci dlužníka V. L., vedené u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. KSOS 39 INS 3796/2008, o dovolání žalobce proti rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 3. října 2013, č. j. 12 Cmo 3/2013-131, tak, že dovolání proti rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 3. října 2013, č. j. 12 Cmo 3/2013-131, se odmítá v rozsahu, v němž směřuje proti druhému výroku o nákladech řízení před soudy obou stupňů; ve zbytku se dovolání zamítá.

Z odůvodnění :

Rozsudkem ze dne 19. dubna 2013, č. j. 39 Cm 9/2009-83, určil Krajský soud v Ostravě (dále jen „insolvenční soud“), že pro pořadí zajištění zástavním právem k nemovitostem specifikovaným ve výroku (dále též jen „nemovitosti“) je u pohledávky žalobce (Československé obchodní banky, a. s.) označené v přihlášce ze dne 4. prosince 2008 pod č. 5 ve výši 27 420 467,42 Kč rozhodné datum 19. prosince 2007 (bod I. výroku) a rozhodl o nákladech řízení (body II. a III. výroku).

Insolvenční soud vyšel především z toho, že:

1/ Žalobce uzavřel s dlužníkem dne 21. září 2006 smlouvu o úvěru č. 5796/06/5257 ve znění dodatků č. 1 a 2 (dále také jen „smlouva o úvěru“), ve které se žalobce zavázal poskytovat dlužníku peněžní prostředky formou revolvingového úvěru do výše úvěrového limitu 26 000 000 Kč, a to v jednotlivých dílčích plněních na základě žádosti dlužníka. Dne 21. července 2008 dlužník požádal o čerpání úvěru ve výši 26 000 000 Kč k datu 25. července 2008.

2/ Žalobce uzavřel s dlužníkem dne 18. prosince 2007 smlouvu č. 6089/07/5257 o zřízení zástavního práva k nemovitostem (dále také jen „zástavní smlouva“), na jejímž základě bylo zřízeno zástavní právo k zajištění pohledávek žalobce vyplývajících ze smlouvy o úvěru ve výši 26 000 000 Kč s příslušenstvím.

3/ Dle výpisu z katastru nemovitostí pro LV č. 633 pro katastrální území Ř. vázne na nemovitostech zástavní právo k zajištění pohledávek žalobce do výše 26 000 000 Kč a příslušenství. Zástavní právo bylo zapsáno vkladem s právními účinky ke dni 19. prosince 2007.

4/ Usnesením ze dne 6. listopadu 2008, č. j. KSOS 39 INS 3796/2008-A-6, insolvenční soud zjistil úpadek dlužníka, prohlásil konkurs na jeho majetek a insolvenčním správcem ustanovil žalovaného (Ing. Roberta Beneše).

5/ Žalobce (věřitel č. 34) podal (dne 4. prosince 2008) do insolvenčního řízení přihlášku (P34), ve které pod č. 5 přihlásil pohledávku ve výši 26 000 000 Kč s příslušenstvím na základě smlouvy o úvěru. V přihlášce uvedl, že poskytl dlužníku na základě žádosti o čerpání ze dne 21. července 2008 peněžité plnění v období od 25. července do 25. srpna 2008, které dlužník nesplácel. Pohledávka byla přihlášena jako zajištěná nemovitostmi ve vlastnictví dlužníka na základě výše uvedené zástavní smlouvy.

6/ Na přezkumném jednání dne 28. dubna 2009 žalovaný popřel „zajištění“ pohledávky č. 5.

7/ Žalovaný vyrozuměl žalobce o „popření pořadí pohledávky“ s tím, že dnem vzniku zajištění je 25. červenec 2008 a nikoliv 19. prosinec 2007.

Na tomto základě insolvenční soud nejprve vyhodnotil zástavní smlouvu jako platnou, když měl za to, že je dostatečně určitá, a to zejména co do vymezení zajišťovaných pohledávek.

Dále odmítl námitky žalovaného a vedlejšího účastníka (CZ CREDIT REAL, k. s.), podle nichž měl žalobce v žalobě uplatnit jiný důvod vzniku pohledávky než v přihlášce. Insolvenční soud měl za zcela zřejmé, že žalobce se v žalobě dovolává totožné pohledávky se shodným důvodem vzniku jako v přihlášce pohledávky.

Insolvenční soud se poté zabýval otázkou doby vzniku zástavního práva. S poukazem na § 157 odst. 1 zákona č. [40/1964](#) Sb., občanského zákoníku, a na náleznost Ústavního soudu ze dne 11. listopadu 2008, sp. zn. II. ÚS 1148/07, dospěl k závěru, že zástavní právo vzniklo zápisem do katastru nemovitostí, tedy dne 19. prosince 2007, i když dlužník čerpal revolvingový úvěr později, neboť tato skutečnost nemá vliv na vznik zástavního práva (dnem vkladu do katastru nemovitostí).

K odvolání žalovaného a vedlejšího účastníka Vrchní soud v Olomouci v záhlaví označeným rozsudkem změnil rozsudek insolvenčního soudu tak, že žalobu zamítl (první výrok) a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů (druhý výrok).

Odvolací soud nejprve zdůraznil, že pohledávka žalobce (č. 5 ve výši 27 420 467,42 Kč zajištěná na základě zástavní smlouvy) byla popřena žalovaným co do „pořadí zajištění“ s tím, že dnem určujícím pořadí mezi ostatními zajištěnými věřiteli je 25. červenec 2008 a že nedošlo k popření pravosti, výše ani zajištění. K tomu poukázal na obsah přípisu ze dne 29. dubna 2009, ve kterém žalovaný vyrozuměl žalobce o tom, že popřel „pořadí jeho pohledávky“ tak, že popřel datum 19. prosince 2007 jako den vzniku zajištění a tvrdil, že dnem určujícím pořadí mezi ostatními zajištěnými věřiteli je 25. červenec 2008. Současně ho poučil o následcích nepodání žaloby na určení pořadí pohledávky.

Odvolací soud na rozdíl od insolvenčního soudu dovodil, že v přezkoumávané věci vůbec nedošlo k popření pořadí pohledávky a insolvenční správce nesprávně vyzýval žalobce k podání žaloby na určení pořadí pohledávky. O popření pořadí pohledávky ve smyslu § 195 zákona č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řízení (insolvenčního zákona), by šlo pouze v tom případě, pokud by vůbec bylo popíráno právo na uspokojení ze zajištění (což se v této věci nestalo), nebo by bylo namítáno, že má pohledávka méně výhodné pořadí, než je pořadí uvedené v přihlášce (např. kdyby byla v přihlášce tvrzena povaha pohledávky za majetkovou podstatou, ačkoli by o takovou pohledávku nešlo). Popření doby vzniku zástavního práva nebo doby vzniku zajištění však není námitkou méně výhodného pořadí.

Odvolací soud s odkazem na § 166 insolvenčního zákona dále dovodil, že zajištěný věřitel se musí dovolat svého zajištění a uvést okolnosti, které to osvědčují, a že součástí přihlášky pohledávky zajištěného věřitele tedy nemusí být datum vzniku zajištění. Pro pořadí uspokojení zajištěného věřitele je totiž dle výslovného znění § 167 odst. 1 insolvenčního zákona rozhodující doba vzniku zástavního práva nebo doba vzniku zajištění. Závěr o tom, kdy vzniklo zástavní právo nebo zajištění zajištěného věřitele, učiní insolvenční správce v souvislosti s vydáním výtěžku zpeněžení. Dle § 298 odst. 2 insolvenčního zákona příslušnou část výtěžku zpeněžení vydá insolvenční správce zajištěnému věřiteli se souhlasem insolvenčního soudu. Proti tomuto rozhodnutí je pak možno v rámci opravného prostředku namítat, že určení doby vzniku zástavního práva nebylo správné a že zajištěnému věřiteli vzniklo zástavní právo k majetku k jinému datu.

Výslovně proti oběma výrokům rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání, jehož přípustnost dovozuje z toho, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky, která dosud v rozhodování dovolacího soudu nebyla řešena. Dovolatel namítá, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci, a požaduje, aby Nejvyšší soud rozhodnutí odvolacího soudu změnil tak, že se rozsudek insolvenčního soudu potvrzuje, nebo aby jej zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Dovolatel především tvrdí, že výklad provedený odvolacím soudem neodpovídá dikci § 195 insolvenčního zákona. Má za to, že není žádný důvod, aby dané ustanovení bylo omezováno pouze na pořadí vztahující se k charakteru pohledávky, tedy že by nešlo popřít pořadí – prioritu, vyplývající ze stejného zajištění pohledávky, v daném případě zástavního práva zřízeného v různém časovém období ke stejným nemovitostem. Tento názor považuje za bezdůvodně restriktivní a podle jeho názoru nevychází z gramatického ani logického výkladu a není zde důvod ani pro historický výklad vázaný na § 32 zákona č. [328/1991](#) Sb., o konkursu a vyrovnání (dále jen „ZKV“), když insolvenční zákon nepřevzal rozdělení pohledávek do tříd. Pokračuje, že přestože insolvenční zákon v § 203 rozlišuje specifický charakter některých pohledávek, tyto se nepřihlašují ani nepřezkoumávají a podle § 195 insolvenčního zákona vždy musí jít o pohledávky podléhající přezkumu. Podle dovolatele není možné, aby se výklad této části § 195 insolvenčního zákona týkal pohledávek z přezkumu vyloučených.

Dovolatel má dále oproti odvolacímu soudu za to, že datum vzniku zajištění je podstatnou náležitostí přihlášky. Potud poukazuje na podobu povinného formuláře pro přihlašování pohledávek, jehož řádek č. 38 výslovně obsahuje kolonku pro vyplnění údaje o datu vzniku zajištění. Z toho dovozuje, že jestliže s tímto údajem insolvenční správce či jiný věřitel nesouhlasí, nezbyvá mu, než tuto rozhodnou skutečnost dle § 195 insolvenčního zákona popřít.

Kromě toho dovolatel namítá, že výklad odvolacího soudu je v rozporu se základními zásadami insolvenčního řízení, zejména zásadou rychlého uspokojení věřitelů ve smyslu § 5 písm. a/ insolvenčního zákona. Názor odvolacího soudu má podle jeho mínění fatální dopad na efektivitu a rychlost insolvenčního řízení, neboť kdyby otázka vzniku „pořadí zajištění“ měla být posuzována až ve vazbě na rozvrh zpeněžení, jak argumentuje odvolací soud, znamenalo by to značné prodloužení celkové doby insolvenčního řízení.

Konečně pak poukazuje na § 230 odst. 2 a § 293 odst. 1 insolvenčního zákona ve znění od 1. ledna 2014 [nutnost jejich použití dovozuje z přechodných ustanovení čl. II zákona č. [294/2013](#) Sb. kterým se mění zákon č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. [312/2006](#) Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů], když je z jeho pohledu žádoucí, aby již před vydáváním pokynů dle těchto ustanovení bylo postaveno najisto, který ze zajišťovaných věřitelů má být uspokojován jako první v pořadí, neboť takový věřitel je i připraven nést náklady na správu předmětu zajištění.

K dovolání se vyjádřil vedlejší účastník, podle něhož dovolání nesplňuje zákonné požadavky přípustnosti a dovolání navrhuje odmítnout.

S přihlédnutím k době vydání napadeného rozhodnutí je pro dovolací řízení rozhodný občanský soudní řád ve znění účinném do 31. prosince 2013 (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. května 2014, sen. zn. 29 ICdo 33/2014, uveřejněné pod číslem 92/2014 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek).

Nejvyšší soud se nejprve zabýval přípustností dovolání.

1/ K dovolání proti nákladovému výroku.

Přestože dovolatel výslovně napadá oba výroky rozsudku odvolacího soudu, ve vztahu k nákladovému výroku neobsahuje dovolání žádnou argumentaci. Dovolatel nijak nezpochybnuje závěry, které vedly odvolací soud k rozhodnutí o nákladech řízení před soudy obou stupňů.

Podle § 241a odst. 2 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), přitom platí, že obligatorní náležitostí dovolání je požadavek, aby dovolatel v dovolání uvedl, v čem spatřuje splnění předpokladů přípustnosti dovolání. Může-li být dovolání přípustné jen podle § 237 o. s. ř. (jako v této věci), je dovolatel povinen v dovolání vymezit, které z tam uvedených hledisek považuje za splněné, přičemž k projednání dovolání nepostačuje pouhá citace textu § 237 o. s. ř. (či jeho části).

K vymezení přípustnosti dovolání srov. především usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. září 2013, sp. zn. 29 Cdo 2394/2013, uveřejněné pod číslem 4/2014 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek. Srov. ostatně též usnesení Ústavního soudu ze dne 21. ledna 2014, sp. zn. I. ÚS 3524/13, ze dne 12. února 2014, sp. zn. IV. ÚS 3982/13, ze dne 17. dubna 2014, sp. zn. III. ÚS 695/14, a ze dne 24. června 2014, sp. zn. IV. ÚS 1407/14 (dostupná na webových stránkách Ústavního soudu).

Údaj o tom, v čem dovolatel spatřuje splnění předpokladů přípustnosti dovolání ve vztahu k výroku, kterým odvolací soud rozhodl o nákladech řízení, se z dovolání (posuzováno podle jeho obsahu) nepodává.

Nejvyšší soud proto dovolání v této části odmítl podle § 243c odst. 1 věty první o. s. ř., neboť neobsahuje vymezení toho, v čem dovolatel spatřuje splnění předpokladů přípustnosti dovolání (§ 241a odst. 2 o. s. ř.), a v dovolacím řízení pro tuto vadu nelze pokračovat.

2/ K dovolání proti prvnímu výroku rozsudku odvolacího soudu.

Nejvyšší soud shledává dovolání přípustným dle § 237 o. s. ř. ve výkladu § 195 insolvenčního zákona. Potud jde o problematiku dovolacím soudem dosud beze zbytku nevyřešenou.

Vady řízení, k nimž Nejvyšší soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), se ze spisu nepodávají.

Nejvyšší soud se proto dále zabýval - v hranicích právních otázek vymezených dovoláním - správností právního posouzení věci odvolacím soudem.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Skutkový stav věci, jak byl zjištěn soudy nižších stupňů, dovoláním nebyl (ani nemohl být) zpochybněn a Nejvyšší soud z něj při dalších úvahách vychází.

Pro danou věc jsou rozhodná níže označená ustanovení insolvenčního zákona v jeho znění účinném do 31. prosince 2013, tj. naposledy ve znění zákona č. [185/2013](#) Sb.

Podle § 166 insolvenčního zákona uplatňují zajištění věřitelé své pohledávky přihláškou pohledávky, v níž se musí dovolat svého zajištění, uvést okolnosti, které je osvědčují, a připojit listiny, které se toho týkají. To platí i tehdy, jde-li o zajištěné věřitele, kteří mohou pohledávku vůči dlužníku uspokojit pouze z majetku poskytnutého k zajištění.

Dle § 167 odst. 1 insolvenčního zákona se zajištění věřitelé uspokojují v rozsahu zajištění ze zpeněžení věci, práva, pohledávky nebo jiné majetkové hodnoty, jimiž byla jejich pohledávka zajištěna, nestanoví-li zákon jinak. Pro pořadí jejich uspokojení je rozhodující doba vzniku zástavního práva nebo doba vzniku zajištění.

Podle § 174 odst. 3 insolvenčního zákona, jde-li o pohledávku zajištěnou, musí věřitel v přihlášce uvést, zda uplatňuje právo na její uspokojení ze zajištění a označit druh zajištění a dobu jeho vzniku; nestane-li se tak, má se za to, že právo na uspokojení přihlašované pohledávky ze zajištění v insolvenčním řízení uplatněno nebylo.

Dle § 195 insolvenčního zákona jde o popření pohledávky co do jejího pořadí tehdy, je-li namítáno, že pohledávka má méně výhodné pořadí, než je pořadí uvedené v přihlášce pohledávky, nebo je-li popíráno právo na uspokojení pohledávky ze zajištění. Ten, kdo popírá pořadí pohledávky, musí současně uvést, v jakém pořadí má být pohledávka uspokojena.

Podle § 298 insolvenčního zákona mají zajištění věřitelé právo, aby jejich pohledávka byla uspokojena z výtěžku zpeněžení věci, práva, pohledávky nebo jiné majetkové hodnoty, jimiž byla zajištěna (odstavec 1). Výtěžek zpeněžení po odečtení nákladů spojených se správou a zpeněžením a po odečtení částky připadající na odměnu insolvenčního správce vydá insolvenční správce se souhlasem insolvenčního soudu zajištěnému věřiteli (odstavec 2).

Dle § 299 odst. 1 insolvenčního zákona se zajištění věřitelé uspokojí podle pořadí, v jakém vznikl právní důvod zajištění, z té části výtěžku, který na ně připadá, nedohodnou-li se písemně jinak. Neuspokojená část jejich pohledávky se považuje za pohledávku přihlášenou a uspokojí se stejně jako tyto pohledávky.

Nejvyšší soud pro poměry konkursních řízení vedených podle zákona o konkursu a vyrovnání v usnesení ze dne 30. září 2014, sp. zn. 29 Cdo 2741/2012, vysvětlil, že o popření pořadí pohledávky jde jen tehdy, nesouhlasí-li popírající s uplatněným pořadím pohledávky (uplatněnou vyšší třídou), nebo je-li přesvědčen, že věřiteli (přihlašovatel) nenáleží (vůbec) jím uplatněné právo na oddělené uspokojení pohledávky v konkursu (srov. shodně např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. května 2001, sp. zn. 32 Cdo 1726/98, uveřejněný pod číslem 76/2002 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. října 2001, sp. zn. 29 Cdo 2494/99, uveřejněné pod číslem 37/2003 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek). Spor o pořadí, v jakém oddělenému věřiteli (věřiteli, jenž má právo na oddělené uspokojení pohledávky z výtěžku zpeněžení zajištění) vznikl právní nárok na vydání výtěžku zpeněžení zajištění, není (nemůže být) sporem o pořadí zajištěné pohledávky (nejde o spor vyvolaný konkursem).

Ustanovení § 28 odst. 3 ZKV (totiž) předepisuje uspokojit oddělené věřitele (věřitele, kteří přihlásili pohledávku s právem na oddělené uspokojení ze zajištění) z výtěžku zpeněžení zajištění podle tam

určeného pořadí (lhostejno, zda v mimokonkursních poměrech by toto pořadí bylo jiné) bez zřetele k tomu, zda ten který oddělený věřitel v přihlášce pohledávky do konkursu uvedl (tvrdil) jiný údaj o pořadí, v jakém mu vznikl právní nárok na oddělené uspokojení z výtěžku zpeněžení zajištění. Srov. v literatuře o povaze zkoumané úpravy např. též dílo Zoulík, F.: Zákon o konkursu a vyrovnání. Komentář. 3. vydání, Praha, C. H. Beck 1998, str. 165.

Je-li povinností správce konkursní podstaty a konkursního soudu (při udělení souhlasu s vydáním výtěžku zpeněžení zajištění) řídit se při uspokojení (více) oddělených (zajištěných) věřitelů z výtěžku zpeněžení (téhož) zajištění pořadím předepsaným § 28 odst. 3 ZKV, pak z téže příčiny nemohou vést oddělení věřitelé spor o pořadí, v jakém jim vznikl právní nárok na vydání výtěžku zpeněžení zajištění.

Jak je patrné, ke sporům o pořadí byly v poměrech zákona o konkursu a vyrovnání řazeny spory o uspokojení pohledávky v jiné než uplatněné třídě, o určení práva na oddělené uspokojení a o určení, zda pohledávka je za konkursní podstatou či nikoli (k tomu srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. února 2007, sp. zn. 29 Odo 107/2005, uveřejněný v časopise Soudní judikatura číslo 7, ročníku 2007, pod číslem 107). Jiné spory k nim nenáležely.

Jakkoliv pro insolvenční řízení nelze bez dalšího (automaticky) přejímat judikatorní závěry ustavené při výkladu zákona o konkursu a vyrovnání (a to především proto, že insolvenční zákon obsahuje poměrně podrobná procesní pravidla, jež je třeba vnímat v jejich komplexnosti a jejichž pojetí ne vždy /a to zpravidla záměrně/ odpovídá tomu, jak bylo v obdobné procesní situaci postupováno za účinnosti zákona o konkursu a vyrovnání) [srov. shodně usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. dubna 2010, sen. zn. 29 NSČR 30/2009, uveřejněné pod č. 14/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek], důvod k popření judikatorních zásad, formulovaných k povaze „sporu o pořadí“ v poměrech práva konkursního (ve sporech vyvolaných konkursem) v právu insolvenčním (ve sporech vyvolaných insolvenčním řízením) dán není.

V usnesení ze dne 30. března 2016, sen. zn. 29 NSČR 7/2014, Nejvyšší soud vysvětlil, že na použitelnosti výše shrnuté judikatury k zákonu a konkursu a vyrovnání přitom nic nemění ani to, že v porovnání s dikcí § 20 ZKV klade ustanovení § 174 odst. 3 insolvenčního zákona na přihlašovatele zajištěné pohledávky vyšší nároky potud, že požaduje, aby přihláška takové pohledávky obsahovala i údaj o době vzniku zajištění (jak na to přílehavě poukazuje dovolatel).

Tamtéž dodal, že tato odchylka nic nemění na nastavení sporů o pořadí v insolvenčním zákonu (tak jak jsou definovány v § 195 insolvenčního zákona) jako sporů o výhodnější skupinu (třídu) věřitelů. V poměrech insolvenčního zákona tak může být veden (v intencích § 195 insolvenčního zákona) spor o to, zda pohledávka je (co do pořadí) pohledávkou vyloučenou z uspokojení v insolvenčním řízení (§ 170 insolvenčního zákona), pohledávkou podřízenou nebo pohledávkou společníků nebo členů dlužníka vyplývající z jejich účasti ve společnosti nebo v družstvu, jež má být uspokojena až po uspokojení jiné pohledávky, případně ostatních pohledávek dlužníka (§ 172 insolvenčního zákona), nebo naopak spor o to, zda pohledávka je (co do pořadí) pohledávkou za majetkovou podstatou (§ 168 insolvenčního zákona) nebo pohledávkou postavenou na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou (§ 169 insolvenčního zákona), respektive pohledávkou s právem na uspokojení ze zajištění (§ 167 odst. 1 věta první insolvenčního zákona). K členění pohledávek do skupin (tříd) s různým právem přednosti srov. v podrobnostech usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. listopadu 2011, sen. zn. 29 NSČR 16/2011, uveřejněné pod číslem 54/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.

Uvedené Nejvyšší soud v označeném rozhodnutí shrnul tak, že spor (o právo přednosti uspokojení) mezi věřiteli téže skupiny (třídy) nepovažuje insolvenční zákon za spor o pořadí pohledávky, jak je definován v § 195 insolvenčního zákona. Pro zajištěné věřitele to platí tím více, že (obdobně, jako

tomu bylo v konkursních poměrech podle § 28 odst. 3 ZKV), pořadí, v jakém mají být uspokojeni v rámci dané skupiny (zajištěných věřitelů), mají-li pohledávku zajištěnou stejným předmětem zajištění (v poměrech zástavního práva stejnou zástavou), určuje výslovně § 167 odst. 1 věty druhé insolvenčního zákona (jež určuje, že „pro pořadí jejich uspokojení je rozhodující doba vzniku zástavního práva nebo doba vzniku zajištění“).

Z řečeného vyplývá, že obdobně jako § 28 odst. 3 ZKV insolvenční zákon stanoví v § 167 odst. 1 a § 299 odst. 1 pravidlo uspokojit zajištěné věřitele podle pořadí, v jakém vznikl právní důvod zajištění, tedy v pořadí dle doby vzniku zástavního práva nebo doby vzniku zajištění. I v insolvenčním řízení je tedy povinností (insolvenčního) správce při rozdělování výtěžku zpeněžení a (insolvenčního) soudu při udělování souhlasu (insolvenčnímu) správci s vydáním výtěžku zpeněžení zajištěným věřitelům vycházet ze skutečného pořadí doby „vzniku“ zajištění (k tomu srov. opět usnesení Nejvyššího soudu sen. zn. 29 NSČR 7/2014), a ani zde (podobně jako v poměrech zákona o konkursu a vyrovnání) z téže příčiny nemohou vést zajištění věřitelé spor o pořadí, v jakém jim vznikl právní nárok na vydání výtěžku zpeněžení věci, práva, pohledávky nebo jiné majetkové hodnoty, jimiž byla jejich pohledávka zajištěna. Zajištění věřitelé se v případě nesouhlasu s rozdělením výtěžku zpeněžení předmětu zajištění mohou bránit toliko formou opravných prostředků proti usnesení insolvenčního soudu o udělení souhlasu dle § 298 odst. 2 insolvenčního zákona.

Odvolací soud tak zcela správně dovedl, že vzhledem k podobě popěrného úkonu insolvenčního správce (popření co do „pořadí zajištění“ s tím, že dnem určujícím pořadí mezi ostatními zajištěnými věřiteli je den 25. července 2008, když „popřel“ datum 19. prosince 2007 jako den vzniku zajištění), nedošlo k popření pořadí přihlášené pohledávky dovolatele (a současně ani její pravosti či výše) a nebyl tedy důvod vést incidenční spor o pořadí dovolatelovy pohledávky.

Tento výklad insolvenčního zákona pak – oproti mínění dovolatele – nijak nenarušuje efektivitu a rychlost insolvenčního řízení (není v rozporu se zásadou uvedenou v § 5 písm. a/ insolvenčního zákona). Je tomu právě naopak, neboť – jak shora zdůrazněno – je povinností insolvenčního správce při podání návrhu na rozdělení výtěžku zpeněžení předmětu zajištění zkoumat skutečné pořadí doby vzniku zajištění. Zajištění věřitelé se v případě nesouhlasu s navrhovaným způsobem rozdělení výtěžku zpeněžení předmětu zajištění (tedy i při sporu o to, či pohledávka má být uspokojena ze zajištění jako první v pořadí) mohou obrátit na insolvenční soud a následně brojit formou opravných prostředků proti soudem zvolenému způsobu rozdělení výtěžku zpeněžení (proti rozhodnutí dle § 298 odst. 2 insolvenčního zákona). Spor mezi zajištěnými věřiteli tedy nebude řešen až při rozhodování o rozvrhu, jak se mylně domnívá dovolatel.

Konečně, poukazuje-li dovolatel na § 230 odst. 2 a § 293 odst. 1 insolvenčního zákona ve znění od 1. ledna 2014, je tato argumentace nepřijatelná v situaci, kdy v dané věci je rozhodný insolvenční zákon ve znění do 31. prosince 2013. Pro úplnost budiž řečeno, že dovolatelem prosazovaný výklad by stejně v řadě případů nevedl k řešení konfliktu daného právem přednosti pokynu pro věřitele s dřívější dobou vzniku zajištění. Takový spor totiž i tak může trvat (v insolvenčních poměrech je běžný) i po přezkumném jednání na základě prostého faktu, že v době, kdy insolvenční správce žádá o udělení pokynu, stále trvají (mohou trvat) účinky popření pravosti pohledávky nebo popření práva na uspokojení ze zajištění (popření pořadí) některého zajištěného věřitele nebo všech zajištěných věřitelů, kteří by takový pokyn mohli udělit (nebudou pravomocně ukončeny incidenční spory). K tomu srov. opětovně usnesení Nejvyššího soudu sen. zn. 29 NSČR 7/2014.

Jelikož se dovolateli prostřednictvím uplatněné dovolací argumentace nepodařilo zpochybnit správnost rozhodnutí odvolacího soudu, Nejvyšší soud, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), dovolání ve zbylé části podle ustanovení § 243d písm. a/ o. s. ř. zamítl.

zdroj: www.nsoud.cz

Právní věta - redakce.

Další články:

- [Práva dětí](#)
- [Náklady řízení](#)
- [Odmítnutí dovolání](#)
- [Bezplatná obhajoba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Omezení vlastnického práva veřejným prostranstvím a bezdůvodné obohacení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Opomenuté vyjádření účastníka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Služební poměr](#)
- [Svéprávnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Určitost sankcionované povinnosti](#)
- [Pohledávka](#)
- [Náhrada škody](#)